

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo: „Angelček“

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. aprila 1898.

Leto XXVIII.

Rožici.

Rožica sred poljá,
Rožica moja!
Dražestno se smehljá
Tvoja mi boja.

Solnčni te svit budí,
Rosa napaja,
Vetrec ljubkó hladí,
V snú te naslaja.

V zime otrplih tleh
V smrt si zaspala,
Pa si v pomladnih dneh
Čila spet vstala.

Pa bo jeseni v svet
Burja zabrila,
Tvoj spet krasotni cvet
Bo pomorila.

Rožica si zató
Upov podoba,
Ki se rodé in mró
Zmer nam do groba.

Fr. Kralj.

Rešitev.

raz je bilo, da je vse škripalo pod nogami. Po ulicah je bilo le malo ljudij in še ti so se stiskali in zavijali v obleko, da bi vsaj ne mogel mraz kje do živega, a ostra burja je že steknila vsako še tako majhno luknjico na obleki, da je potipala telo prav neprijetno. Zato si je vsak želel priti prej ko mogoče v dobro zakurjeno sobo, da bi se stisnil k gorki peči. O kako prijetno boža otrple ude tista blagodejna toplota, ki tako puhti od zakurjene peči!

A v vsaki sobi ni bilo gorke peči, da bi si človek ogrel premrzlo telo. V podstrešni sobici vdove Ane, nekdanje delavke v tobačni tovarni, je bilo mrzlo skoraj kakor zunaj. V kotu je sicer stala majhna, železna pečica, toda — bila je mrzla kot led. V nji ni več prasketal ogenj, ki bi vsaj za trenotek ogrel malo sobico: včeraj je Ana vrgla zadnja polena v peč. Danes pa je pihal skozi špranje pri vratih oster zrak, zopern kot strup. V jedinem oknu, ki je le na pol razsvetljevalo sobico, je bila utrta šipa; luknja je bila sicer zamašena s papirjem, a je vendar skozi pihala sapa, da je Ano zeblo noter do kosti. . . .

Sedela je v kotu na pol polomljenem stolu. Vsakega diha posebej je videla sapo pred seboj, kakor oblaček dima je plavala pred njenim obličjem. Z levico si je podprla glavo in se naslonila na rob stola. Ozrla se je po sobi . . . ob zidu je stalo par polomljenih stolov, tam pod oknom stara, z rdečimi rožami pobarvana skrinja, zraven pa široka postelja, kjer so v cunje zakopani spali njeni trije otroci . . . bolni . . .

Ana se je zamislila. . . .

Torej dva meseca bo že jutri, odkar je šel čez morje . . . v Ameriko . . . njen Anton. Ko je bil še doma, ko je še delal pri Tschinku in — otroci so bili tedaj še zdravi — no, takrat je že še šlo, vsaj za sproti je bilo. Pozneje pa . . . njega se je lotila misel, da mora v Ameriko . . . v par letih tam obogati in — vrne se k nji . . . potem bota zlahka živela, otroke pa preskrbela kar najbolje. Celo leto je spravljaj denar skupaj za vožnjo, in ko je prišel čas odhoda, še ni bilo dovolj. Dan pred odhodom je še prodal nekaj ne ravno neizogibno potrebnega pohištva, in . . . objel je otroke, jih poljubil, prekrižal, segel nji v roko in — šel. In sedaj? Sedaj je bil njen zaslužek pri kraju: šivanje, likanje je pošlo; prišla je pa zima, dolga, huda; denar je pošel; treba je bilo trpeti pomankanje; otroci so jeli bolehati, poklicala je zdravnika, ta je opravil zastonj, toda s čim kupiti zdravila? Denarja ni za zimsko obleko sebi in otrokom, denarja ni za stanovanje, denarja ni za najpotrebnejše reči. Ker že dolgo ni bila nikjer v delu, tudi ni imela več pravice obrniti se kam za pomoč. Anton je sicer obljubil, da bo takoj pisal, takoj poslal denarja, toda sedaj ni ne pisma ne denarja. Bog ve, kje je . . . Bog ve, kaj se mu je pripetilo . . .

Ana je mraza zadržela in se stresla po vsem životu.

„Oh, moj Bog, s čim sem zaslužila, da si me tako hudo udaril!“ je vzdihnila. „Če že tepeš in pokoriš mene, prizanesi vsaj tem otročičkom!“

Na postelji se je začelo nekaj gibati, mala glavica je pokukala izpod odeje.

„Mama! — Mama, zebe!“

Ana stopi k postelji, malo popravi odejo in poboža malo, kodrasto glavico.

„Ivanček! kaj si se že zbudil? Le spančkaj še, le! Saj si priden. Vidiš, kako sta tvoja bratca pridna. Le še ti zaspančkaj!“

Komaj je pomirila jednega in ga spravila pod odejo, že se oglasi drugi:

„Mama! lii.“

„Kje te lii? Tonček!“

„Tu notri, tu me tišči.“ Otrok je pokazal s prstkom na grlo.

„Bo kmalu bolje, Tonček. Kar pod odejo smukni! Tam je gorko. Tako! Aha, šuk, šuk!“

Nato se zbudi še najmlajši, Cirilček. Ker vidi mater pred seboj, so prve njegove besede:

„Mama! lačen!“

„Samo majhno še potrpi, Cirilček, bom šla takoj iskat. Ta čas pa le še pod odejo zlezi, da te ne bo zeblo! — Tako.“

Zopet so vsi trije utihnili in zaspali. Mati jih je še dobro zadelala z odejo tako, da so samo glavice moleli izpod odeje. Potem je ogrnila veliko zimsko ruto, pogledala še jedenkrat na posteljo, odprla vrata, jih zaklenila za sabo in šla.

Najprej je stopila k hišnemu gospodarju v dobro zakurjeno sobo. O, kako dobro je dela ta toplota njenemu telesu. Gospodar jo je kaj prijazno sprejel, ker je mislil, da mu je prinesla stanarino. Poznal jo je, da je bila vedno točna s plačevanjem, prinesla je rajše dva dni prej kakor poznej. Kako se je torej začudil, ko mu je Ana povedala, da sedaj ne more, da nima. . . .

„Če ne morete sedaj, pa pozneje“, je dejal prijazni gospod. „Ker ste bili vedno tako vestni s plačevanjem, prav rad malo počakam, če je treba, tudi dalj časa.“

Nato se je Ana hvaležno poslovila in odhitela po stopnicah na ulice. Mrzla, strupena burja ji je tu brila nasproti in ji nosila droben sneg naravnost v oči in obraz. Ana se je skrbneje zavila v ruto in urno hitela po ulicah, da je ne bi začelo zebsti. Ker pa je bila le lahno napravljena, je ostra burja kmalu našla pot do njenega života: začelo jo je zebsti, da se je vsa tresla.

Prišla je na glavni trg pred lepo, visoko hišo. S tresočo roko je prišla za kljuko pri ogromnih vežnih vratih. Nekaj časa je obstala ne vedoč, ali bi ali bi ne. Slednjič se je vendarle ohrabrila, odprla vrata in stopila v vežo. Šla je po lepih, kamenitih stopnicah v prvo nadstropje in obstala pred vrati, nad katerimi je bilo zapisano: „Hermann Tschink, Lederfabrikant.“ Pri tem je delal njen mož ves čas, dokler ni šel v Ameriko.

Ana potrka.

Debel, osoren glas se ji je odzval od znotraj. Drgetaje je odprla vrata, vstopila in obstala pri vratih. Pri pisalni mizi je zagledala moža zabuhlega obraza, ki se prvi hip ni zmenil za njo. Šele za nekaj časa je malo privzdignil glavo, jo ostro pogledal izpod zlatih naočnikov in jo pomeril z očmi.

„No, kaj?“ je osorno zarežal nad njo z naglasom, ki je kazal da umc slovenščine le nekaj neizogibno potrebnih besedij. Zato sta se le težko zmenila, ker tudi Ana ni znala veliko nemškega. Razložila mu je, kakor je vedela in znala, svojo zadrego, svojo revo; povedala mu je, da ima doma bolne otroke, da bo njen mož, kadar se vrne, zopet prišel delat v njegovo tovarno, če bi ji torej hotel nakloniti malo podporo za bolne otroke . . .

„A was! Gesindel, delat!“ je siknil po kratkem preudarku. A da bi se je prej odkrižal, je segel v žep, prinesel iz njega pest dobriža in ji vrgel z največjo nevoljo par grošev po mizi.

Ana je pobrala denar, se zahvalila in šla.

Štirje groši! . . . Kam naj jih obrne? Tako umevajo njeno revo! Po vrh pa še to očitanje: „delat!“ Kdo bi šel raje nego ona. Kakor ostro jeklo so se zarezale te besede v njeno materino srce. Kaj naj pusti otroke doma lačne, bolne, . . . sama naj gre pa delat! . . .

Stopila je zopet na ulice. Kam naj se obrne sedaj? Poskusiti hoče še nekje. Ko je še služila v tobačni tovarni, je poznala starega, prijaznega gospoda, ki jih je sprejemal v službo. Ta je že marsikateri njenih tovarišic pomagal iz zadrege; morebiti se usmili tudi nje. Napoti se torej naravnost k njemu.

Prišedši pred tovarno je stopila v pritličje, kjer je imel oni gospod svojo pisarno. Ravno se je ozirala okrog, na katera vrata bi potrkala, ko se odpró vrata tik nje in na prag stopi mož z belo, dolgo brado.

„Ana, kaj ste vi? Kaj pa je vas privedlo k meni? . . . Prosim, tukaj notri vstopite!“ je dejal prijazni gospod in ji ponudil stol zraven sebe.

Ana mu je nato razložila svojo revo in ga prosila, naj bi jo zopet sprejel v delo, brž ko bodo otroci ozdraveli. Gospod ji je z veseljem obljubil, da ji bo že preskrbel mesto, kadarkoli pride. Nato je s ključkom odprl mal predalček pisalne mize in skrivaj nekaj vzel iz njega. Stisnil ji je v roke nekaj papir in ji dejal:

„Nate, Ana, tole spravite! Za prvo potrebo bo že. Kadar bote prišli delat, bote že vrnili, če pa ne . . . pa tudi nič ne de.“

Ana skoro ni verjela lastnim očem: v roki je zagledala — petak. Sama ni vedela, kako bi se zahvalila gospodu. Komaj se je dobro zavedela, kako in kaj, že je bila zunaj na ulicah. Med tem je burja razgnala meglo in solnce je posijalo — blede in slabotno; zdelo se je, da je tudi v njeno dušo posijalo solnce — a svetlo in blagodejno . . .

Ana je bila rešena.

Domov gredé je nakupila v prodajalnici najpotrebnejših rečij, pri peku kruha in pri branjevcu je naložila poln naročaj drv. Vsa obložena je hitela domov tako zlahka, tako veselo . . . dasi je komaj nesla.

Prišedši domov je na tihem odklenila vrata, odložila breme tiho, kolikor je le mogla, da ne bi zbudila spečih otrok. Najprej se je ozrla na nje: solnce je že posijalo na posteljo, ljubko se je poigravalo s kodrastimi laski drobnih glav. Ani so se zdela ličeca nekam bolj bleda, bolj upala . . . a v svoji materinski ljubezni tega niti lastnim očem ni mogla verjeti, vsa srečna je vskliknila: „O, le spančkajte, dragci moji! — Nekoliko še potrpite, juhca bo prav kmalu gorka! — Oj, kako bodo veseli, moji nagajivčki!“ . . . In materi je veselja zatrepetal srce.

V pečici je že zaplapolal ogenj. Ana je zakurila prav močno, da bi se soba prej ogrela. Nakrat je bila pečica vsa razbeljena. Ani je bilo, kakor bi ji novo življenje vlivalo v otrple ude. Vendar se pa pri tem ni počutila nič kaj dobro: prej vsa premražena, sedaj pa hipoma toliko gorkote. Tako nagla izprememba gotovo tudi otrokom ne bo dobro dela . . . Ana se je zopet ozrla na posteljo . . . Kako sladko spančkajo njeni trije ljubljenci! Kakor trije angeljčki se ji zdijo . . . Kako dobro jim je sedaj. Saj še ne morejo vedeti, kaj je življenje, kaj je svet. Toda — kaj jih še čaka? . . . Trpljenje . . . bridko . . . grenko.

Ana se je naglo otresla teh mislij. Odstavila je juho, da bi se malo pohladila. Mej tem pa je stopila k postelji, da bi otroke spravila po konci. Na lahko je prvemu pri kraju postelje položila roko na čelo, ki je bilo nekam mrzlo . . .

„Ivanček! — Ivanček!“ je klicala sprva tiho, potem pa vedno glasneje. Ivanček pa je le še spal.

„Ivanček! Jêst! juhca je že kuhana — Glej ga no zaspaneta, kako to spi!“

Ana ga prime za roko — bila je mrzla kot led . . .

V glavo ji šine misel . . . strašna . . . grozna . . .

Strese se, zatrepeta po vsem životu . . .

Urno odgrne odejo . . . vzdigne Ivančka v sami srajčki iz postelje . . . toda . . . oh groza! . . . glavica ji omahne na prsi . . . telesce je hladno.

Ivanček je mrzel . . . mrtev.

„ . . . Oh! moj Bog!“ zavpije Ana grozno . . . obupno, kakor bi ji oster nož zasadil v materino srce.

Ivanček ji pade iz rok.

Naglo odgrne še ona dva . . . telesci sta bili mrzli . . . v nobenem več življenja.

Ana se je vrgla čez mrtve otroke.

Jokala ni . . . le hropela, ihtela je . . . Telo se ji je vilo in krčilo silnega ihtenja.

Kmalu tudi tega ni mogla več, le pojemala je še . . .

Vzdignila je nekoliko glavo. Pogledala na steno . . . na zamazano podobno žalostne Matere Božje.

„Marija! ti, ki si čutila, kar občuti sedaj moje srce, ti mi pomagaj, da voljno prenesem ta udarec! . . .“ —

Ana se je nekoliko umirila. Sedla je na skrinjo zraven postelje. —

„... Božja volja je morala biti“, je dejala naposled. Ozrla se je še jedenkrat tja na posteljo ... na svoje mrtve otročičke...: „O, ljubi moji, sedaj ste že angeljčki tam gori ... tam prosite za-me njega, ki vas je poklical k sebi ... ki vas je ... rešil!“

A. Stanov.

Svetniki-ljubitelji in ljubljenci živalij.

(Po Fr. Lindenu priobčuje Jos. Volc.)

XL.

Nmalu potem je prišel sv. Frančišek v mestece Alvijano. Tu je zbral ljudstvo na cesti in začel pridigati. A po strehah na okrog so lastovice tako glasno ščebetale, da ni bilo možno prav razumeti govornika. Svetnik pa se obrne proti njim in zakliče: „Ve lastovice tam-le gori, sestrice moje! Zadosti dolgo ste se glasile; čas je, da tudi jaz pridem do besede. Poslušajte toraj božjo besedo in lepo tiho molčite, dokler govorim.“ Takoj so utihnile, kakor da bi ga bile razumele, in so na svojem prostoru mirne ostale do konca govora. Ta čudež je močno poživil vero in pobožnost vseh poslušalcev, ki so hvalili Boga in pazno poslušali govornika.

Jednakih dogodb je še več v življenju sv. Frančiška. Nekoč je n. pr. ob svoji povrnitvi iz Sirije videl pri Beneških lagunah množico ptičev, kateri so močno gostoleli in žvrgoleli. Ko je prišel med nje, je ravno s svojim tovarišem glasno molil brevir; zaradi tičjega vrišča pa nista mogla razumeti drug drugega. Zato zapove Frančišek ptičkom, naj prenehajo s petjem toliko časa, da se skonča molitev. In res ptički mahoma utihnejo in molčijo tako dolgo, da jim dá dovoljenje, naj le zopet pojó.

XLI.

Ob času sv. Frančiška je bilo v mnogih krajih po Laškem še veliko volkov. Tudi do teh je večkrat svetnik pokazal svojo čudezno oblast. Nekoč bi bil šel rad na samotno goro, pa ni znal najti prave poti; prosi torej nekega kmeta, naj bi ga spremljal. Kmet se izgovarja, da na ono stran je zelo nevarno, ker so volkovi. Frančišek pa mu obljubi in zagotovi, da mu ne bo noben volk storil nič žalega ne tje ne nazaj. In kmet se je prepričal, da je svetnik izpolnil svojo besedo; zakaj ko se je po noči vračal, so se mu na potu pridružili volkovi, ki so se mu dobrikali kakor psi in ga spremljevali celó do doma, ne da bi mu storili kaj hudega. Kmet je to pripovedoval po vsej okolici in rekel, da ta mož, katerega je spremljal, mora Bogu zelo ljub biti, ker je dobil popolno oblast do volkov. Potem so se zbrali vaščanje v velikem številu, so poiskali svetega moža in ga lepo prisili

naj jih reši volkov, zakaj tam so bili tako nadležni, da so napadali živino in še celó ljudi. Sv. Frančišek jih jame prepričavati, da take nadloge rade prihajajo zarad grehov, ter konča svoj opomin: „V čast in slavo vsemo-gočnega Boga vam zastavim svojo besedo, če mi hočete verjeti in usmiljenje imeti s svojimi dušami ter odkritosrčno se spovedati in obroditi vredni sad pokore, — da vas bo Gospod pogledal z milostljivim očesom, rešil vas vaše nadloge in vam obilno blagoslovil vašo deželo z vsemi dobrotami.“ Poslušalci so verjeli pridigarju in se pokorili. In od tiste ure ni v onih krajih nihče več videl nobenega volka.

V Gubiji je čudežno ukrotil volka. Pripeljal ga je v mesto na glavni trg, kjer je učil, in je opozarjal ljudi, kateri so se mu bili pritožili zarad volka, na to, da Bog včasih pošlje divje zveri, da bi predramil grešnike. Potlej se obrne k volku in sklene ž njim pogodbo, v kateri se je določilo, da ga morajo tamošnji ljudje živiti, on pa ne sme nikomur storiti nič žalega. To pogodbo sta zvesto izpolnjevali obe stranki, volk in ljudje.

Volk je hodil dve leti po živež v mesto in ni prizadejal nikomur nobene škode.

Jednako je svetnik v mestu Karolini lisico odvadil tatvine. Neki vbogi stari ženici je bila požrla kokoši. Vsled svetnikove prepovedi pa se ni nikdar več vrnila.

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

IV. Ob knjigi.

Pozdeva se mi, da ste poprej pogledali sličico, kakor pa ste začeli brati te-le moje vrstice; in skoro bi uganil, da ste vsaj nekateri zmigavali z ramami, češ, kako je pa to mogoče, da bi se tako naporno delo, kakoršno kaže slika, dalo v tesnejšo zvezo spraviti s srečo mladinskih let. Pa kdor je tako mislil, naj bo kar tiho, da se mi ne izdá.

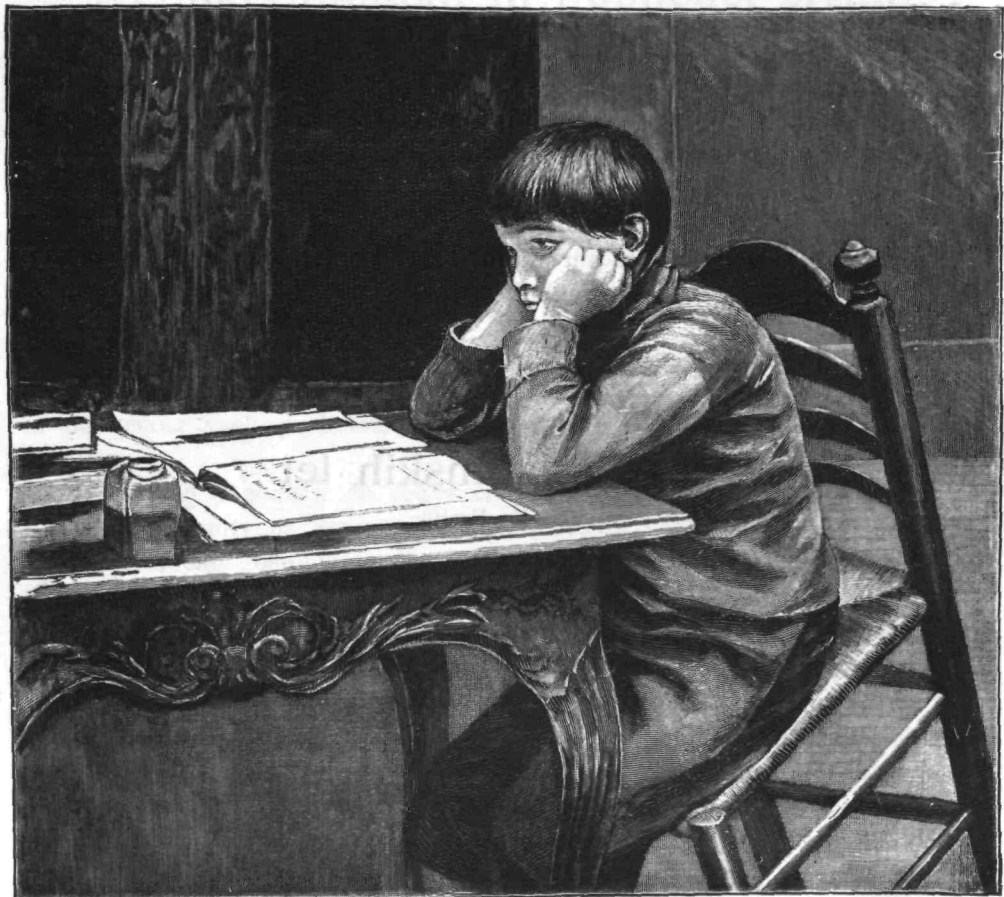
Zadnjič vam je bilo všeč, kajne, ko sem tudi dobro in tečno hrano prišteval prijetnim rečem mladostnih let. Seveda sem govoril le o telesni hrani; menim pa po pravici, da se vam moram jednako ali pa še bolj prikupiti, če vam tudi še kaj zapišem o dušni hrani. Telesno hrano tako radi zajemate iz skledice in drobite mej zobmi, ali mar ne boste tudi z veseljem zajemali dušne hrane iz lepe knjige in povživali jednako slastno in hlastno?

Ko bi se kdaj primerilo, da bi kdo izmej vas ne hotel jesti, čeravno mu ponujajo dobre in zdrave jedi, bodo takoj rekli vaša mama: „Bolan je, le pustimo ga“!

Kakor se ne primeri z lepa, da bi zdrav otrok ne hotel jesti o svojem obroku, jednako tudi ni pravilno, da bi mlad človek ne povžival rad dušne hrane iz knjig, ako ima popolnoma zdravo dušo. Ali tukaj ravno se prične

nesreča tako rada! Kaj zgodaj se čestokrat loti mladega srca pogubna bolezen, posebno tista, ki ima tako nečedno ime, — *lenoba*; včasih pa napade kaj drugega, n. pr. *nepokorščina*; ali pa bi morda še kdo takemu mlademu bolniku ponagajal, češ, da je tumpaste ali zabite glave itd.

Sedaj razumete, je-li, zakaj sem vam poprej namignil, naj se nikar ne izdá, kdor izmej vas ni prijatelj knjig, ker bi se mi s tem jako slabo priporočil. Dober otrok ima prav gotovo veselje za lepe nauke; in to veselje, le verjemite mi, se še z leti čim dalje bolj vekša. Jaz vsaj moram reči, da ne vem, kako bi mogel živeti na svetu, ko bi ne smel več čitati nobene

knjige; marsičesa bi lažje pogrešal, kakor pa onega dušnega veselja, ki je dajejo dobre knjige dobrim ljudem. Ako se nazaj oziram na pretekla leta, mi zopet veseli spomin daje spričevanje, da sem vžil največ najplemenitejšega veselja ravno „ob knjigi“. Vprašajte še druge časti vredne gospode, prepričan sem, da bodo tudi tako pričali iz lastne izkušnje.

Toraj le nikar ^{ne} mi ne milujte mojega pridnega mladenička tam-le za mizo, pri knjigi, marveč veselite se ž njim! Saj boljšega prijatelja ne poznam, kakor je *d o b r a* knjiga.

Zvestejša nego vsak prijatelj ostaja vedno pri nas. Sam! Vsi so te zapustili, vsi se razpršili. Sam samevaš? O ne! Saj imaš pri sebi knjigo, ki te nikdar ne zapusti. Zatopiš se v njo, ž njenimi junaki trpiš, ž njimi se veseliš. Vršiš ž njimi slavna dejanja nesebičnosti, zatajevanja, kreposti. Ljubek smeh in tiho zadovoljnost ti izvablja krepostno dejanje, s studom se obrneš od malovrednih ljudij: ž njimi preživiš celo življenje v malo urah. Vse dejanje, vse nehanje, vsi napori so ti pred očmi.

Tako nas dobra knjiga sedaj uči krepostnega življenja, sedaj odvrča od hudobnega, sedaj nas bodri za vse dobro, lepo in pravo, sedaj miri naše srce, sedaj je zopet vedri, navdušuje nas, a zopet tolaži. Glasno nam govori, a tudi tiho šepče; z nami žaluje in poje, a vedno nam je dobra, prijazna, zvesta in verna prijateljica. Lahko bi dobrim knjigam napisali naročilo:

Z veselimi radujte se,

A žalostne tolašite,

Vsem pa srca blážite!

Tako dobre knjige. Kakor pa so dobre knjige ljudem v oblačenje, razveseljevanje, v srečo in korist, tako so jim slabe duševna smrt, strup v mamljivi posodi. Lahko rečemo, da jih ne pade dandanes toliko v vojski, kolikor jih umre duševno po slabih knjigah. Sam Herder, ki ni bil katolik, je priznal, da knjige lehko človeka za vse življenje vzgojé, a lahko ga tudi za vse življenje pogubé.

In če velja to pravilo za ljudi sploh, koliko bolj velja za mladino. Pregovor pravi: Za mladino je najboljša knjiga komaj dosti dobra. V mladosti je srce bolj odprto in vsprejemljivo za razne utiske zunanjega sveta, za nauke in opomine, za slabe in dobre vzglede. A vsak človek je bolj k slabemu nagnjen, negoli k dobremu. In tako tudi posebno mladina. Zato so za mladino slabe knjige prava dušna smrt, ki na veke zamoré rahločutna in nežna mladostna srca.

Zato bodi mladini odločen in resen opomin: ne beri ničesar, česar niso odobrili katehet, učitelj in stariši. Kakor se varuješ strupa, ki bi ti izpodkopal telesno zdravje, tako in še bolj se varuj strupa, ki se ti nastavlja vsepovsod po slabih knjigah, da si ohraniš zdravo dušo v zdravem telesu!

Ker je branje in pisanje tako koristno in potrebno, zato so bile knjige že od nekdaj v veliki ceni pri vseh narodih. S kakim spoštovanjem so stari Izraelci in kristijani prebirali svete knjige! Imeli so jih kot zaklad pri sebi, skrbno jih brali, črke šteli, da ne bi kdo česa pokvaril ali dodal. Raje so življenje dali, kakor bi izročili svete knjige svojim sovražnikom. Ti naj nam bodo torej v vzgled, kako naj se vneto učimo, kako naj spoštujemo, cenimo in skrbno beremo iz svetih in dobrih knjig sploh.

Kakor je večini čitateljev znano, pisali so stari narodi na različne stvari: v kamen, opeko, voščene tablice, pergamen in papir. Zvijali so pergamenske liste skupaj v zvitke. Take knjige, kakoršne imamo sedaj, pravijo, da je iznašel pergamski kralj Atal v 2. stoletju pr. Kr. A ker še niso znali tiskati, je bilo prepisovanje težavno in zamudno, zato so bile knjige jako drage. Največje pomanjkanje knjig je bilo od 6.—12. stoletja.

V 16. stoletju pa je izumil plemič iz Moguncije, Gutenberg, tiskarstvo, in odlej se širi tiskarstvo tako, da je postalo največja moč svetá, velesila. Le žal, da se s tem širi tudi mnogo mnogo slabih knjig.

Knjige pa ločimo v dve vrsti: znanstvene in zabavne. Kakor ima naša duša dvoje vzmožnostij, um in voljo, tako skrbi znanstvena knjiga, da zbistri um, in zabavna, da oblaži voljo. Znanstvene knjige nas storé učene, lepe, zabavne nas storé dobre in poštene.

Vendar vam svetujem, da najbolj pridno rabite znanstvene knjige; čeravno vam prizadenejo več truda, bo pa korist za vaše življenje tem večja. Kratkočasne knjige naj vam bodo bolj za počitek in razvedrilo; ne navadna hrana, marveč le bolj kot zabela. Vse pa, kar čitate, čitajte počasi in s prevdarkom, zakaj kakor telesna hrana le tedaj redi in krepi, kadar se prebavi, tako tudi dušna hrana koristi le tedaj, ako res postane dušna lastnina.

Po vsem, kar sem vam povedal, mislim, da je opravičena moja trditev: Največja sreča mladinskih let je: **d o b r a k n j i g a !**

Vstajenje.

Tajnostno-veselo zvonov so glasovi
Doneli čez cvetno, pomladno ravan,
Glavice privzdigali sveži cvetovi
Razsuti po polju, — v Vstajenja so dan.

In pala je rosa po cvetkah dehtečih,
Odrple cvetice v osrčje ji pot;
O, kaj pa se tebi zmračilo je lice,
Dekletce nedolžno, povej mi, odkod ?

„Vstajenje proslavlja vse verno človeštvo,
Hitela sem k Bogu sem v cerkev skrbno
Moleč: Ti, ki vstal si za nas iz ljubezni,
Daj, reci, ozdravi mi mater bolno!

Glej, vsaka raduje zdaj stvar se vstajenja,
Naj meni veselje se tudi rodi:
Z bolniške naj postelje vstane mi mati,
Daj zdravje, po kojem srce hrepeni.

Veselje, življenje vse stvarstvo navdaja,
In v meni to srce strahu trepetá,
Le misel še sladka srce mi naslaja:
Vstajenje izprazni mi kupo gorjá.“

To délo dekle je in dalje hitelo,
Hitele ž njo moje so srčne želje:
„Uteši siroto, Spasitelj mogočni,
Ozdravi ji mater, najdražje srce!“

Domov prihitela, na pragu vesela
Pozdravi jo zdrava že mati tako:
„Glej, prošnjo, ki ž njo si mi zdravje prosila,
Uslišalo ti je dobrotno nebo.“

Oklene se hčerka zdaj matere svoje,
Pritisne na srce jo mati toplo,
Vstajenje proslavljata srečni, veseli,
Hvaležnosti jima rosi se oko.

Andr. Rapè.

Izgubljena!

(Povest. — Spisal Glavor.)

(Konec.)

IV.

Zopet je preteklo sedem mesecev.

Tedaj odpravi nekega večera gospodar svoja otroka in pokliče Milko.

„Na, vidiš, Milka“, prične, a kakor v zadregi pokašlja.

„Mi te —“, misli nadaljevati žena. A on se obregne na njo.

„Tiho bodi! Jaz sem gospodar! Bom že jaz povedal!“

„Pa povej, pustež dolgočasni! Kaj ti jaz branim? Kaj pa molčiš in kašljaš, kakor bi imel danes umreti?“

„Torej vidiš, Milka, precej časa te že imava pri sebi in skrbiva za te. Sedem mesecev. —“

„In tri dni“, pristavi žena.

„Sedem mesecev in tri dni je, kar sva te vzela k sebi iz zgolj usmiljenja. Skrbela sva za te kakor pravi oče in mati, če prav nisva ničesar dobila za to.“

„Kakor tisto staro ropotijo.“

„E, kaj bo tisto! Zastonj sva te redila in te učila. Na, jaz mislim, da nama boš hvaležna vse žive dni.“

„Res, malo je tacių ljudij, ki bi vzeli tujega otroka iz same dobrote k sebi. Pa kaj, midva z očetom sva tako predobra, zato nimava nikoli nič!“

Milka je v čudu poslušala. Toliko tako prijaznih besed ni še slišala od teh ljudij!

„Na, vidiš, zdaj pa si že deset let stara in misliti je treba, kako se boš sama preživila.“

„Da, da, ko sem bila jaz deset let stara, sem šla tudi služiti. In dobila sem vsak mesec tri dvajsetice in na leto jedno ruto, pa sem morala delati od jutra pa do desetih zvečer kot črna živina. Dandanes je pa drugače. Vsaka dekla ima že šest, sedem goldinarjev na mesec. Zato je pa tako!“

„Na, da ob kratkem povem, Milka pri nas ne moreš več biti. Vse se je podražilo —“

„Jajca so po tri krajcarje!“

„— Jaz pa zaslužim vedno jednako. Treba ti bode sami služiti kruh.“

Milka se je skoro oddahnila. Kar nič se ni prestrašila. To, kar je pretrpela v teh sedmih mesecih, je storilo, da se ji je ločitev od teh ljudij zdela prijetna.

„Kam pa pojdem?“ vpraša.

„Na, vidiš, jaz sem tudi tu skrbel zate, čeprav bi mi ne bilo treba. Dobil sem ti lepo mesto, kjer se ti bo dobro godilo, če boš pridna. Ali si videla doli na trgu cirkus?“

„Kje?“ povpraša Milka.

„No, tam, kjer se je pred petimi leti ubil mokařev hlapec“, pomaga ji gospodinja.

„Nič ne dene, če ne veš. Vidiš, v ta cirkus pojdeš!“

„V cirkus?“ vpraša Milka v čudu.

„No kajpak. Ravnatelj igralcev je rekel, da te rad vzame v svojo družbo, če le nisi prenerodna ali pa predebela!“

„No, to pa ni“, zareži se zadovoljno gospodinja.

„Jaz sicer ne vem, kako je to. Saj je vedno toliko snedla, kakor kak odrasel, pa je vendar ostala tako vitka in tenka, kakor kaka gospodična. Marijca pa je taka, kakor — kakor — no kakor štrukelj.“

„Ali kaj bom pa tam počela?“ vpraša Milka.

„I, kaj boš počela! Jahala boš, skakala, plesala in tako dalje. Saj veš, kaj počno taki ljudje. Če se boš pridno učila, boš imela že čez nekoliko let plačo vsak mesec, ker ti ljudje mnogo zaslužijo. Glej, da naju takrat ne pozabiš.“

„Seveda, Milka, tega pa že ne. Ej, Milka je dober otrok, saj sem jo imela vedno rada. Saj se spodobi, da nama povrne na stare dni, kar sva storila zanjo, kaj ne, oče?“

„Na, seveda. Le pridna bodi, Milka. Ali veš, kaj je rekel tisti kralj: Kar se učiš, se zase učiš? Le pridna bodi!“

„Kdaj pa pojde tja?“

„Precej jutri; če mu bo ugajala, ostane kar tam.“

„Seveda mu bo. Saj je kot nalašč zanj.“

„Na, zdaj pa pojdimo spat, saj smo se že dovolj pogovorili.“

Težko je povedati, kaj je občutila Milka drugi dan, ko je zapustila s svojima rediteljema, ali bolje rečeno mučiteljema, svoje dosedanje bivališče. Deloma se je veselila, deloma se je bala prihodnosti. Saj je morala zopet mej tuje ljudi in potem celo iz svojega rojstnega kraja. Milo se ji je storilo pri tej misli, ker akopram ni ničesar dobrega doživela v tem kraju, ga je vendar ljubila. Vrh tega je imela nekako bojazen pred ljudmi, mej katere je šla, dasi jih je vedno rada gledala.

Ravnatelj je bil tak, kakor so vsi ravnatelji popotnih glumcev: velik, rejen in oblečen v zamazan črn frak. Na zunaj je bil prijazen, uljuden, postrežljiv, sicer pa osoren in surov. Ko zagleda naše znance, gre jim klanjajoč se naproti:

„Ah, vi ste tukaj? Klanjam se, klanjam se! In tu imam brez dvoma čast spoznati vašo gospo soprogo?“

„Gospa soproga“ se blaženo nasmehlja.

„To pa je deklica, o kateri ste govorili, kaj ne?“ Z veseljem je pogledal lepo obličje in vitko postavo Milkino.

„Kako bo, gospod ravnatelj?“ povpraša v skrbeh delavec.

„Z veseljem jo vzprejem, z veseljem!“ zatrjuje ravnatelj. „Ali se vrne še domov?“

„O, če jo vzamete, potem lahko ostane kar pri vas.“

„Še boljše, še boljše. Kako ti je ime, deklica?“ prijazno vpraša Milko.

„Milka!“ odvrne ta tiho.

„Milka, Milka,“ ponavlja ravnatelj. „Dovolj nerodno ime! Pa nič ne de! Torej Milka! Jaz upam, da bodeva dobro shajala! Dolgočasila se ne boš pri nas! Jaz imam hčerko prav tiste starosti, kakor si ti! Arabela!“

Kakor srna priskače neko dekle k ravnatelju in ga vprašaje pogleda.

„Poglej, Arabela, tu imaš sedaj tovarišico. Milka ji je ime. Vzemi jo s seboj in razkaži ji naše stvari. Danes naj bo še prosta. Jutri se začne pouk!“

„Na, z Bogom, Milka,“ oglasi se sedaj delavec. „Le pridna bodi. Saj veš, kaj je rekel tisti kralj? Kar se učiš, se zase učiš! Kaj ne, gospod ravnatelj?“

„Tako je!“ pritrди ta.

„Z Bogom, Milka!“ poslovi se tudi, „gospa soproga“. „Ne pozabi, koliko dobrot sva ti skazala. Gospoda ravnatelja pa spoštuj in poslušaj!“

„Ti, pojdi!“ oglasi se Arabela, kateri je Milka takoj ugajala.

Milka odide z veseljem s svojo novo prijateljico.

„Kako ti je ime?“ izprašuje Arabela.

„Milka! Ti si pa Arabela, kaj ne?“

„Oče mi pravi tako, toda mama me je vedno klicala Kristina.“

„Ali nimaš več mame?“

„Ne, odgovori žalostno Arabela, „umrla je pred tremi leti.“

„Toda ti imaš vsaj še očeta, jaz pa nimam nobenega“, vzdihne Milka.

„Ali nista ona dva tvoj oče in tvoja mati?“

„Ne. Ta dva sta me le k sebi vzela, zato, da bi dobila Martine stvari.“

„Kakšne Marte?“

„Vidiš, potem ko sem se izgubila, vzela me je k sebi neka stara žena, Marta so ji rekli ljudje. Potem je ta umrla in jaz sem šla k onima dvema.“

„Izgubila si se?“

„Da, izgubila sem se v mestu, in potem me je našla Marta.“

„Potem pa imaš še stariše“, začudi se Arabela.

„Oh, če bi mogla najti svojo mamo!“ vzveseli se Milka.

„Kdaj pa si se izgubila?“

„To je že dolgo, dolgo. Ko sem bila še prav majhna. Zdaj sem že skoro vse pozabila.“

„Pa ali nista takrat z Marto nič iskali tvojih starišev?“

„Ne!“ odkima Milka. „Marta ni rada govorila o tem.“

„Potem pa ni nič“, reče Arabela, ki je bila bolj izkušena kakor Milka.

„Ali še kaj veš, kakšni so bili tvoji stariši?“

„Skoro nič. Mame se malo spominjam, očeta pa prav nič. Zdi se mi, da so umrli.“

„Jaz sem pa mislila, da je oni grdež tvoj oče. In njegova žena, kakšna je! Bu! Pojdi, Milka, pogledat konje!“

Ko je minil dan, ni bilo boljših prijateljic na svetu, kakor Milka in Arabela. Nobena ni imela do sedaj človeka, kateremu bi se mogla odkriti, in zato sta se sedaj obe toliko bolj okleniti druga druge.

Drugi dan se je začela učiti Milka jahanja. Ah, to so bile težke ure! Milka je sicer zbrala vse moči, ali vendar ji pri vsej dobri volji ni šlo tako, kakor bi moralo iti. Sramovala se je, ko je videla Arabelo na konju. Stala je v največjem diru na jedni nogi in skakala in se vrtela, kakor bi bila na trdnih tleh. Ona se pa še sedeti ni upala na konju. Tolažila se je s tem, da je vsak začetek težek.

Ali nekaj drugega jo je še bolj užalostilo, namreč surovost in grdo govorjenje teh potujočih umetnikov! Ves čas so se zadirali na njo, preklinjali in rentočili, da je bilo Milke groza. Ravnatelj je imel v rokah bič, s katerim je pritisnil tja, kamor se mu je zdelo. Tudi Milka je občutila parkrat ta bič in sklelo jo je potem ves dan kakor živ ogenj.

Še bolj pa se je zavzela zvečer, ko je izvedela, da Arabela ne zna moliti. To ji kar ni šlo v glavo.

„Ali nisi še nikdar molila?“ povpraša Arabelo.

„O, da, z mamó sva vedno molili. Potem pa, ko je umrla, sem pozabila. Pri nas tako nobeden ne molí.“

„Tudi tvoj oče ne?“

„Nobeden!“

Milka se zgrozi, kajti imela je tako trdno vero, kakor le malokdo — delo ranjke Marte. No, razveseli se, ko jo poprosi Arabela, naj bi jo zopet naučila. Odslej sta vedno molili skupaj.

Ta brezbožnost in surovost je bila Milki vedno neznosnejša. A vendar bi bila vstrajala, ko bi se ne bilo nekaj dogodilo, kar jo je razžalilo v dno srcá.

V.

Milka je odšla z igralno družbo iz svojega rojstnega kraja. V jahanju je tako napredovala, da je ravnatelj že mislil na njen prvi nastop.

Nekega dne se zopet vadi Milka na konju. Ko se jedenkrat ustavi, pristopi h konju ravnatelj. Kar ga konj — Bog vé vsled česa — udari s kopitom tako občutno na nogo, da ravnatelj kar omahne. V divji jezi plane na Milko, češ da je ona podražila konja. Potegne jo iz sedla in jo začne z ostrim bičem bítí in tepsti, da je začela krvaveti. Ali divjak se ne zmeni za to in udriha dalje, dokler deklica ne obleži na pol mrtva.

Arabela priskoči, da bi ubranila Milko, toda razjarjeni oče udari tudi njo tako po rokah, da se ji pociči kri. Potem pa odide razsajajoč.

Ko se je Milka zavedela, ni izpregovorila besedice. Krivica, katero ji je prizadel ravnatelj, pekla jo je kakor ogenj. Arabela jo je sicer tolažila, ali brez mnogo vspaha, ker je bila sama razdražena.

„Če je lok preveč napet, počí“, pravi pregovor. Treba je bilo le še male stvari in mera je bila polna. In to se je zgodilo že drugi dan potem.

Kakor že omenjeno, sta obe deklici molili zvečer skupno v svojem oddelku. Tudi ta večer sta molili skupaj in gotovo sta le malokdaj molili tako vroče in prisrčno.

Nenadno vstopi ravnatelj. Kar zavzame se, ko vidi klečeči deklici. Nato pa se zadere:

„Kaka neumnost je pa zopet to?“

„Moliva!“ odvrne mirno Arabela.

Kaj je nato odvrnil ravnatelj, ne moremo povedati, ker je pregrdo govoril. Zlasti je vpil na Milko, na katero je bil jezen še od prejšnjega dne, češ da mu je zmešala in zmotila hčer. Razžalil je obe deklici, zlasti pa Milko tako, da ju bolj ni mogel.

Ko odide, jokala se je skoro Milka od jeze:

„Jaz bom ušla, Arabela!“ reče.

„Prav imaš!“ odvrne ta. „Jaz bi tudi, če bi ne bil moj oče!“ in oči so se ji zalesketale.

„Jaz ne morem več prestati,“ ihti Milka. „Če bi le mogla skrivaj proč.“

„To ni težko“, odvrne Arabela. „Dobro je, da spiva v šotoru. Samo platno je potreba odvezati, in potem lahko odideš. Ah, če bi smela še jaz s teboj!“

„Kako te imam rada, Arabela! vzdihne Milka“ in objame svojo prijateljico. Bridke solze so jima tekle po licih.

„Pojdi, Milka“, reče naposled Arabela, „da boš imela več časa. Vzemi, kar imaš!“

„Saj nimam ničesar! Vse imam na sebi!“

Odvezali sta platno. Še jedenkrat se objameta. Potem se ločita — za vselej? Kdo ve?

Temna noč. Le tu pa tam se zasveti kakor zvezdica izza oblakov.

Urno stopa Milka proti svojemu rojstvenemu kraju.

* * *

Zjutraj je. Mestne ceste in ulice so se začele polniti z ljudmi. Vozovi drdrajo semtertja. Vrvenje postaja čim dalje, tem večje.

Težavno stopa Milka po ulicah. Celo noč je hodila, da je dospela na kraj, kamor je želela. Strah ji je dal nadčloveške moči. In prišla je.

A kaj sedaj? Začelo se ji je jasnit, kako napačno da je ravnala, ko je ušla. Kam naj gre? Glad jo muči, trudna je do smrti — —

Kesati se začne svoje nepremišljenosti. Tako je zapuščena, uboga, nobenega človeka ne pozna na svetu in vendar je šla tako tebi nič, meni nič v svet, v ta brezčutni, neusmiljeni svet.

Bledí, omahuje, tema se ji dela pred očmi — —

Ali kaj je to? Je li sen ali resnica? Široko odpre Milka oči — pred njo stoji gospa z obličjem, katero je tolikokrat gledala v duhu, z obličjem tako lepim, milim, krasnim, kakor ga imajo angelji — —

Zavrti se ji v glavi. Roke stegne, da bi objela neznano podobo, vsikrikne — in pade kakor mrtva na tla.

Na mehkem naslonjaču se vzbudi Milka. Neka žena ji je močila čelo in pred njo je stala ona gospa in jo pazno motrila.

„Že gleda, gospa, že gleda!“ vsklikne postrežnica.

„Kje sem?“ vpraša Milka tiho.

„Pri dobrih ljudeh“, odvrne gospa. „Nič se ne boj! Kako ti je ime, mala?“

„Milka!“ odgovori ta.

„Milka!“ ponavlja gospa osupla ter pogleda postrežnico.

„Čegava pa si, Milka?“ vpraša postrežnica.

„Nobenega! Jaz nimam nobenega človeka na svetu!“

„Ali so ti stariši umrli?“

„Jaz ne vem, jaz sem se izgubila.“

„Izgubila?“ vskrikne gospa. „Slišiš, Ana! Izgubila!“

„Eh, gospa, koliko se jih izgubi!“

„Ne, ne, zato pa ji je tako podobna. Sleci jo, sleci jo — ali pa ne, jaz — na hrbtu za vratom —“, govori gospa vsa sama iz sebe.

V največji naglici sleče deklici zgornji život in pogleda za vrat, kjer se je videlo malo kladivu podobno znamenje — — —

„Milka, Milka, moja hčerka!“ vsklikne gospa, „jaz sem tvoja mati!“

Trenotek je sedela Milka na stolu. Potem pa je planila k svoji najdeni materi:

„Mama, moja mama!“

To se je čudila gospa Jeničeva, ko je popoldne obiskala svojo staro prijateljico! In Milka je znova pripovedovala, kar je doživela in pretrpela. Vsa blažena je poslušala gospa Dobrilova svojega otroka, po katerem je žalovala toliko časa.

Naposled so sklenile, če mogoče, pomagati tudi Arabeli.

In bile so srečne — —

Mrtvemu ptiču.

Kako pač, da nocoj na tleh
Zatisnil trudne si oči,
Ko vendar v prejšnjih si nočeh
Na drogu kimal, pevček ti?

In pa predolg je spanec tvoj,
Glej, zunaj je že velik dan,
Zato se dvigni in zapoj,
Le bodi, kakor prej, glasan!

Kaj, — ti ne ganeš se, molčiš?
Ti glas li v grlu je zamrl?
Ne bodi, no, saj vem, da spiš,
Da si le v snu oko zaprl.

Da naj pobožam te z roko,
To bi sedaj od mene rad,
Mehkužen si, to ni lepo,
Ko jak si še tako in mlad.

A v mé se vendar boš ozrl,
Naj bo, pa vzamem te v roke;
Kako hladan, kako premrl,
Kot grob ti mirno je srce...

Odpel si — toda tvoj mi glas
V ušesih ni še onemel,
Kot prej doní, ko v kratek čas
Zvečer in zjutraj si mi pel.

Kako je tih moj stan sedaj,
Odkar je tvoj potihnil spev,
Ki z glasi krepkimi nekdam
Budil mi v srcu je odmev!

Odpel si — vendar v sobi tej
Ni drug naj ne budi tišin,
Tišina bode naj odslej
Na té mi trajnosten spomin!

Ciril Vuga.

„VRTČEVA“ PRILOGA.

Potepal se je!

Dramatičen prizor. — Spisal A. D.

Osebe:

Pavel,	} prvošolci.		Pavlova teta.
Karol,			Gospodinja.
Francek,			

Doma. Teta in gospodinja sedita za mizo.

Gospodinja. Doslej se je vèdel lepó in tudi učil se je še dosti dobro. Samó zadnji čas se je nekoliko zanemiril; pa mislim, da ne bo nič hudega iz tega . . . Sinoči sem ga opominjala; zanj je dovolj jedna sama beseda; kaznovati ga ni bilo treba še nikoli. Zašel je mej malovredne tovariše, a odslej upam, da se jih bo ogibal.

Teta. Samo da uboga, — potem še ni nič izgubljenega. Ali prosim Vas, pazite nanj, da ne bo pohajkoval brez dela; to je najbolj škodljivo . . . In sedaj odhajam v šolo, da poizvem, kako napreduje, in da ga tam počakam. Če ga bodo pohvalili tudi učitelji, potem pojde o praznikih z menoj domov; sicer pa bo moral ostati tukaj . . .

Gospodinja. In to bi bilo še boljše. Kakor sem rekla, sedaj je začel postajati nekoliko brezskrben. Zato bi bilo dobro, da bi ostal čez praznike v mestu in da bi se mu preskrbel kakšen starejši dijak, ki bi ga nekoliko poučeval. Tako bi ponovila vse prejšnje in se poleg tega še dobro pripravila, da bi pozneje lažje izhajal . . . Res je, da mu bo morda dolgčas po domu, a to bo že moral prestati.

Teta. Bom videla, kaj porekó v šoli. Če ne bodo preveč nezadovoljni ž njim, mu skoro ne bom mogla napravljati tolike žalosti, da bi ga pustila samega; lahko si mislim, kako bi mu bilo hudo . . . A sedaj se še ne more govoriti, treba je, da poprej izvem, — in za ta čas z Bogom! Vrneva se takoj.

Gospodinja. Z Bogom! Pridita kmalu. (*Teta odide.*) Bojim se, da za sedaj ne bodo mogli povedati veliko dobrega o njem. Polenil se je in čudne muhe so mu prišle v glavo. Povsod drugod je rajši kakor pri knjigah. No, pa tako daleč še zmirom ni zavožil v stran, da bi ne mogel več na ravno pot nazaj. Samo malo potruditi se bo treba in vse bo zopet dobro . . .

(*Francek prihiti v sobo s knjigami pod pazduho.*) **Gospodinja.** Kaj, že iz šole? Kako, da je tako hitro minilo? Saj še najst ni ura, — in ti si že doma.

Francek (*ves zasópljen.*) Pisali smo nalogo . . . dà . . . in profesor je dejal: „Kdor dovrši, vzemi knjige in odidi.“ In jaz sem bil prvi. Del sem pero iz roke, še predno je zazvonilo. Karol je še pisal; tako mu je bilo vroče, da je teklo od njega . . . Pa mi je pomigal, da je tudi on že blizu konca.

Gospodinja. Zakaj ga pa nisi počakal? Kam se ti je tako mudilo?

Francek. Zato, da pridem v kuhinjo prej kot drugi; potem bo vse natlačeno. Karol kosi doma, njemu ni treba hiteti . . . Kdo pa je prišel, da je pustil na stolu to veliko košaro . . . in nov klobuk . . . in čevlje; komu je to namenjeno?

Gospodinja. Pavlova teta je v mestu. Ali si njega kaj videl?

Francek. Nič ne. Celo ob desetih ga ni bilo na mostovž; šel sem parkrat mimo njegovega oddelka, pa ga nisem zapazil nikjer. Navadno ni tičal ves čas v razredu.

Gospodinja. In tudi zjutraj se mu je tako mudilo, da niti vaju ni mogel pričakati. Bog vé, kaj ima zopet; da bi se le ne izmišljal kakšne nove nerodnosti.

(Karol pride.)

Francek. Oh, tudi ti si že prost . . . To si se potil, — in naloga ni bila prav nič težka . . . A sedaj že bije najrajt in jaz sem še zmirom tukaj . . . Z Bogom; dobro kósite! *(Odide.)*

Gospodinja. Kako se ti je posrečila naloga, Karol?

Karol. Upam, da dobro . . . Od začetka je šlo vse hitro in po sreči, pri predzadnjem stavku pa sem obstal. Nikakor se nisem mogel domisliti, kaj se pravi 'hlapec' po latinsko. In ta beseda, ki jo slišim vsak dan najmanj desetkrat, delala mi je toliko preglavice . . . Naposled se mi je zasvetilo in skoro da se nisem na glas zasmel samemu sebi . . . Servus! Servus! In to mi ni hotelo priti v glavo! Prevečkrat jo slišim, zato sem pozabil nanjo ravno takrat, ko bi jo bil rabil . . . Kmalu bi bila vsled tega skažena vsa naloga.

Gospodinja. Kako pa Francek?

Karol. On piše latinske naloge vselej najbolje; tudi sedaj jo je dovršil prvi. Lažje se uči kot vsi drugi.

Gospodinja. In tudi priden je; le po njem se vzgledujta, ti in Pavel. Vama je dobro in ni vama treba skrbeti za drugo, kot da dobro napravita svoje naloge. Francku pa prede trda za hrano in obleko, — in kljub temu je najboljši učenec v razredu . . . Pojdi sedaj v drugo sobo in ponovi, kar ste se danes učili; jaz grem napraviti kosilo. *(Odideta, — vsak na drugo stran. Kratek odmor.)*

Pavel *(pride v sobo in zapre tiho vrata za seboj; čevlje ima vse blatne in na obrazu se mu pozna utrujenost. Knjige položi na mizo in sede.)*

Karol je že doma; na postelji je njegov klobuk; in sedaj se uči. Nobenih skrbi nima in njegova vest je mirna; meni pa se zdi, kot da mi leži na ramah silna teža . . . Samo da me ni kdo videl na cesti, — ali celo moj profesor, — o Bog, kaj bi bilo iz tega! Sedaj se mi zdé srečni vsi drugi, ki so bili v šoli; ni se jim bilo treba strašiti vsacega znanega obraza, vsacega človeka, ki je prišel nenadoma izza ogra. Zdel sem se samemu sebi kakor tat; bal sem se svojih lastnih korakov, kot da hodi neprenehoma nekdo za mano . . . In vse to zaradi jedne same nesrečne ure, ki sem jo rajši zapravil v lenobi, kakor pa da bi se bil učil in odšel potem brezskrbno v šolo . . . Kako bi bilo to krasno! Pogledal bi lahko vsakomur prosto in jasno v oči; a sedaj vidim na vsakem obrazu samo očitanje in zaničevanje . . .

Karol *(odpre vrata in pogleda iz druge sobe.)* O, glej ga! — kaj si domá? Zdelo se mi je, da sem slišal neki šum, pa mislil sem, da se motim. Prikradel si se tako tiho, kot bi imel copate na nogah.

Pavel. Kje pa je gospodinja?

Karol. V kuhinji; kosilo pripravlja . . . Kod pa si hodil, da imaš take čevlje; saj ni toliko blata na cesti.

Pavel. Stopil sem v lužo . . . nekdo me je sunil . . . *(Vzame ščet iz za peči, stopi z jedno nogo na pručico in si briše čevlje.)* Ali ste pisali danes latinsko?

Karol. Seveda; in stavki niso bili nič posebno sitni . . . In ti? Kako si se izmotal? Ali si bil vprašan iz naravoslovja?

Pavel. Ne . . . nisem bil.

Karol. Tudi danes ne? Pa si pravil, da so bili vsi že davno pred teboj na vrsti.

Pavel. Jaz ne vem, kako je to . . .

Gospodinja (*pride v sobo.*) Oho, pa sam prihajaš, Pavel? Kako, da nisi prišel s teto skupaj? Kaj te niso čakali na mostovžu ali pred šolo?

Pavel. Moja teta?

Gospodinja. Kdo pa drugi! Tvoja teta so tukaj, — pa čemu tako gledaš, kakor bi se bil prestrašil.

Karol. Ah, — torej Pavlova teta! Meni so se zdeli znani, ko sem jih srečal na mostovžu, pa sem tako hitel, da jih niti pozdravil nisem. Ravno prej sta govorila z gospodom ravnateljem, potem pa se mi je zdelo, da so šli v konferenčno sobo, kjer se zbirajo profesorji.

Pavel (*gleda v tla in molči*)

Gospodinja. To je čudno, da se nista našla . . . Dokler ne pridejo, pojdita in učita se; kosilo bo kmalu na mizi. In glejta, da se ne bosta samo razgovarjala. (*Pavel in Karol odideta v drugo sobo.*) Pavlovo vedenje se mi ne zdi nič kaj pošteno; gledal je tako posebno, kot bi imel nekaj težkega na vesti. (*Teta pride.*) Pavel je že doma; kako da se nista srečala?

Teta. Kaj tacega bi ne bila pričakovala od njega. Nikdar ne! Niti misliti bi si ne mogla, da se je izgubil že tako daleč.

Gospodinja. A kaj se je pripetilo? Jaz sem slutila že naprej nekaj nepravilnega . . . Povejte, prosim Vas . . .

Teta. Sram me je bilo tako, da Vam ne morem razložiti. Stopim pred profesorja in vprašam po Pavlu, — kako se vede in kako napreduje. No, pritožb ni bilo ravno posebnih; lahko bi bil pridnejši, a za silo že še izhaja . . . Toda nato me vpraša, kaj mu je danes, da ga ni bilo v šolo. Jaz se začudim in obstanem. „Gospodinja je vendar rekla, da je odšel od doma o pravem času, s knjigami v roki . . .“ Gospod profesor zmaje z glavo: „Ah, tako . . . tako! Zgodaj je začel ta dečko!“ Rdečica me je polila po obrazu in nisem vedela, kaj bi odgovorila . . . Tolaži me samo, da se je zgodilo to danes prvokrat; kakor so mi povedali, je bil doslej še vsako uro redno v šoli . . . A da je prišel sedaj s takimi rečmi, to je že skoro preveč . . . to se ne dá oprostiti kar tako.

Gospodinja. Niti sanjati bi si ne mogla, da bi me varal tako umazano. In mislila sem, da pazim na vsak njegov korak, da mi ne more zakriti ničesar. Pa mi napravi tako sramoto.

Teta. Vi nimate na tem nikake krivde; v šolo ga vendar ne morete spremljati, saj ni več tako nespameten otrok, da bi se izgubil na ulici . . . A rekli ste, da je že doma; kam je šel?

Gospodinja. Uči se v drugi sobi. (*Odpre vrata.*) Pavel!

(*Pavel pride iz druge sobe.*)

Teta. Kod si hodil danes dopoldne?

(*Pavel ne odgovori in solze se mu prikažejo v očeh.*)

Gospodinja. Lep vsprejem si pripravil teti; sram te bodi, da jim delaš v zahvalo za vse dobrote samo žalost in sramoto.

Teta. Jaz te ne bom zmerjala, Pavel; ne bom ti očitala ničesar. Samo povej mi, kaj misliš s tem svojim vedenjem? Komu hočeš koristiti s tem, da si se začel tako zanemarjati? — Odgovori: zakaj nisi šel danes v šolo?

Pavel. Bal sem se, da bi ne bil vprašan iz naravoslovja.

Gospodinja. Saj si imel vendar časa na preostajanje, da bi se bil lahko naučil. In jaz sem te sinoči priganjala in celo še danes zjutraj.

Pavel (jokaje). Naučim se takoj . . . vse se naučim . . . Samo sedaj mi odpustite. Nikdar več Vas ne razžalim . . . nikoli več . . .

Teta. To ni dovolj. Zaslužil si hudo kazen, da bi si zapomnil za zmirom ta dan, ki si ga zapravil s postopanjem in lažjo . . . A ta kazen ti bo samo v korist. Namenila sem se, da pridem o praznikih pote in te vzamem s seboj domov na počitnice, če vidim, da se vedeš lepo in pridno učiš. Sedaj pa to ni mogoče, ker si pokazal, da si pričel izgubljeni veselje do šole; če te vzamem sedaj s seboj, navziješ se še več prostosti in še bolj boš pozabil na knjige. (*Francek pride v sobo.*) Zato ostaneš tukaj, da ponoviš, kar bo treba in da popraviš, kar si zamudil.

Gospodinja. Pomaga mu lahko Francek, ki je najvzlednejši učenec v svojem razredu. Saj tako nima doma nikogar in ne more na počitnice.

Teta. To bi bilo dobro . . . Ti nam boš gotovo ustregel, Francek.

Francek. Z veseljem. Jaz moram še sam ponoviti vse od začetka in tako se lahko s Pavlom skupno učiva, da nama ne bo dolgčas.

Teta. Kolača vama pošljem toliko, da bosta imela oba zadosti, — četudi bi ti, malopridnež, ne zaslužil ničesar . . . Obljubi mi, da se poboljšaš, in o drugih počitnicah boš imel toliko veselejše dneve.

Pavel. Obljubim Vam, teta. Nikdar več se ne bote hudovali nad menoj.

Gospodinja. In sedaj dovolite, da pogrnem mizo; kosilo je napravljeno.

Na polju.

Cez noč, čez noč
Pregnila trávica svet je,
Čez noč, čez noč
Na polje se vsulo je cvetje.

In sapica
Razkošna hiti po livadi:
„Pozdráv, poljúb,
Otroci, od zlate pomladi!“

Veselje, vrišč
Zaraja čez tiho poljano —
En — dva — tri — hop!
Kedo me ujame? Za mano!

Smiljan Smiljanič.

O, kaj bi dal . . .

V pomladno je jasno nebó
Škorjanček radóšno vzleteval,
In v pesnih je sladkih vesel
Stvaritelju slavo prepeval.

Na polju mej cvetjem pa stál
Cvetočega deček je lica,
In pesen je slúšal sladkó,
Ki pela jo drobna je ptica.

„Kaj dal bi, kaj dal bi za to,
Da jaz kakor ptičica pel bi,
Da njena bi krila imel —!
— V nebesa pevaje vzletel bi . . .!“

J. A.

Kaj bi neki hotel . . !

Nekdaj, nekdam pač za vami,
Zvezde, stegal sem roke,
Ko imel sem še za same
Dijamante vas svetlé.

Toda skusil sem, da daleč,
Vse predaleč ste od nas,
Kot da morem kdaj doseči
In si prisvojiti vas.

Takrat pa sem tudi zvedel,
Da ves čarni vaš nakit
In sijaj in čar blesteči
Je le solnca slab odsvit . . .

Pustil sanje sem mladosti,
Pustil prejšnje vse želje,
In za vami, svetle zvezde,
Nehal stegati roke.

Kaj bi neki hotel z vami,
Če bi prav dobil vas kdaj,
Ko en sam vam solnčni žarek
V hipu vniči ves sijaj ? !

Vitigoj.

Oko in trepalnica.

(Basen.)

Oko: Sestra, pomagaj! Mene boli, boli. Nenadoma je vrtinec zaprašil na-me ostro smet, pa je ne morem odpraviti. Sestra, pomagaj! Bolí, bolí! **Trepalnica:** Tudi mene boli, pa še kako me tišči tvoja smet, uh! To reže kakor nož. Še vnetje mi provzroči! — Oko, pomagaj ti meni, sicer sva izgubljeni obe.

Oko: Jaz sem imenitnejše in tudi potrebnejše: ti pomagaj meni izriniti smet, poslej boš vsaj videlo to nepridiprav robato.

Trepalnica: Vsakdo je dolžan skrbeti najprej za-se. Oko, pomagaj si samo, kakor si hočem jaz, a prihodnjič bodi v vrtincu previdnejše.

Oko: O, prosim, pomagaj! ko ozdravim, bom pa jaz tebi; saj vendar sva v najbližjem sosedstvu.

Trepalnica: No, bodi! A samo sedaj. — Ne misli, da je to tvoja pravica; moja dobrota je, vedi!

Oko: Tako, tako, sestra. Le gladi, le maži, potem hočem jaz tebe . . . Le še . . . le še! — O, tako dé dobro . . . Hvala! Je že zunaj. Meni je bolje.

Trepalnica: — Hkratu pa tudi meni. Kdo bi bil mislil! Ti si dober zaveznik.

Oko: In ti še boljša zaveznica.

Trepalnica: Složiva se, če hočeš, za vso prihodnjost.

Oko: Pa se složiva! Bog daj srečo!

In Stvarnik je blagoslovil novo zvezo: pritekla je rahla solzica, poljubila oba in ostala ž njima — v vsaki nezgodi — angelj olajševalec.

Ivo Trošt.

Ob maminem grobu.

(† 30. januarija 1898.)

Skopana je že jamica
Mej drugimi grobovi,
Kjer našla dom bo novi
Predraga meni mamica.

In mrzel njen bo novi dom,
Ležišče trdo njeno,
In zemlje plast ledeno
Nad njo odejo gledal bom ...

A, mamica, to ni za té,
Ki zame si živila,
Živila in gorela,
Da v tla te mrzla položé!

Jaz v srcu grob ti bom odprl;
Tu v nežnem boš spominu,
V ljubezni žila sinu,
Doklér s teboj ne bo — umrl.

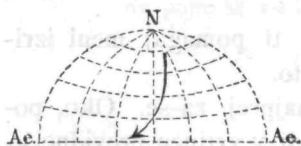
Al. Peterlin.

Opazujmo naravo!

I. Vetrovi.

č) Pasatni vetrovi.

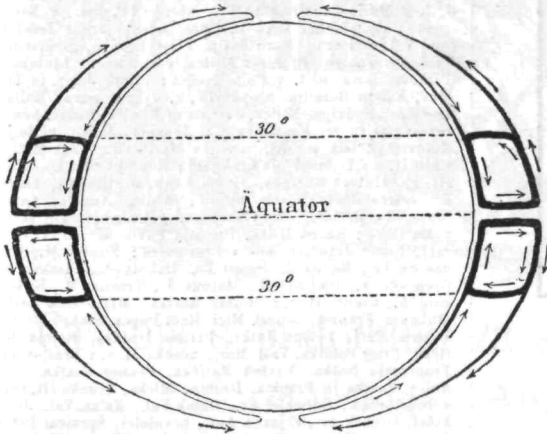
št. 4.

Že zadnjič smo omenili, da vsak veter se na svoji poti od severa proti ravniku zasukava na desno, na južni poluti pa od juga proti ravniku na levo stran. Tudi vzrok temu zasukavanju smo navedli. Pojasni vam to slika šte. 4., ki predstavlja severno polovico naše zemlje.

Po vsem tem, kar smo do sedaj opazovali, bi moral vsak veter pihati od tečajev proti ravniku in vsled zemeljskega vrtenja ne naravnost proti ravniku, marveč na obeh polutah čimdalje bolj proti zahodu. A na postanek in pot vetrov vpliva še mnogo drugih rečij. Le pomislimo, kako vse drugače bi se vršil naš prvi poskus v mrzli sobi, ko bi hkrati zakurili dve peči v raznih kotih in ko bi se morda okno ne zapiralo dobro ali pa bi bila še kje kaka druga odprtina, kjer bi prihajala gorkota ali pa mraz. Glejte, slično je v naravi. Zemlja se drugače razgreva nego morje; na gorah je drugačna temperatura nego v nižavah; morski pritoki donasajo večkrat gorkoto v oddaljene kraje; visoke gore so tudi pravi jezovi vetrovom, dolge doline pa so jim ugodne struge. Redni in stalni vetrovi so le takozvani pasatni vetrovi v vročih krajih mej 30° severne in južne širine. Na severni poluti je severno-vzhodni, na južni pa južno-vzhodni pasát; njima nasprotno pišeta v višavah protipasatna vetrova, in sicer na severni poluti jugozahodni, na južni pa severozahodni antipasat. Oba pasova pasatnih vetrov pa loči pas, ki obsega nekaj stopinj ob ravniku proti severu, in nima nobenega vetra ter se zato zove pas brezvetrija ali tišine.

To nam je še nekoliko pojasniti. Nekako ob 30° zemeljske širine je najvišji zračni pritisk, 765 mm, ob ravniku pa srednji zračni tlak, 760 mm, zato je v teh vročih krajih zrak v vednem toku proti ravniku, vendar ne naravnost, marveč ta zračni tok, kakor vam je že znano, se zasukava proti zahodu. Tako nastaneta oba pasatna vetrova, ki sta

proti ravniku čim dalje bolj mirna in se v pasu tišine pridružita navpičnemu toku, v katerem se močno razgreti in soparni ter vsled tega lahki zrak vedno vzdigava na kvišku ter se v višavah odtaka proti severu in jugu kot že prej označeni dvojni antipasat. Ker navpičnega zračnega toka ne imenujemo vetra, pravimo, da je v tem pasu vedna tišina ali brezvetrije. Ta pas je bil od nekdaj pravi strah mornarjem, kateri so vozili z jadrovkami. Protipasata se v višavah kmalu ohladita in njun vodeni hlap se same zgoščevati (kondenzovati); vsled tega sta čim dalje težja in ob 30° pritiskata že siloma k tlem ter povzročata že poprej omenjeni visoki zračni tlak. To pospešuje tudi ta okoliščina, da so zračni toki tem ožji, čim bolj se oddaljujejo od ravnika.

št 5.

V vročih krajih je toraj zrak v vednem kroženju: ob ravniku gre navzgor, potlej proti tečajema kot ravniki (ekvatorski) tok, ob 30° se spušča navzdol, potlej pa gre zopet kot tečajni (polarni) tok proti ravniku, kakor nam kaže slika, št. 5, v debelejših črtah s puščicami. Poprejšnji učenjaki, ki so opazovali vremenske spremembe (metereologi), so trdili, da nekoliko ravnikovega toka gre še dalje proti tečajema in n. pr. v severnem „zmernem pasu“ prihaja kot jugozahodnik ter se pri tleh zopet vrača kot severovzhodnik proti ravniku, kar tudi še kaže naša slika. Vendar novejši metereologi zanika-

vajo to in drugače razlagajo naše vetrove.

Da sta res v vročih krajih taka vetra, tega ni treba dokazovati, ker ju tamošnji ljudje vsi poznajo, ter sta bila od nekdaj zelo ugodna za morsko vožnjo, kar jima je tudi naklonilo ime. Pač pa je treba šele dokazati, da sta v višavah nasprotna pasata. To pa dokazuje dim iz visokih vulkanov, premikanje oblakov v zgornjih višavah, zanašanje pepela iz jugozahodnih vulkanov, opazovanje na najvišjih gorah; ob vrhu Tenerifa (na Kanarskih otokih) n. pr. je jugozahodnik, pri Sv. križu (v Santakrucu) ob morski obali pa pihlja severovzhodnik.

Dostaviti nam je še to, da se pas severovzhodnega pasata pomakne poleti do 40° severne širine, ker se navpično sijanje poletnega solnca pomakne proti severu; po zimi pa zopet zgine ta pasat mej 30° in 40° (severne širine) in mesto njega zavлада jugozahodni protipasat. Ta pas se imenuje subtropski (polvroči) pas; unstran proti severju so pa le nestalni vetrovi. Slično, toda v obratnem smislu se godi na južni poluti. Toraj si lastijo vse zemeljsko površje četerni vetrovi: nestalni (spremenljivi), stalni, menjajoči se subtropski, v srednjem pasu pa je tišina.

Poznavanje vetrov je zato tako imenitno, ker se po njih ravna vreme, po vremenu pa rodovitnost zemlje ali puščava. (Zakaj ni treba v krajih pasatnega vetra niti paziti na barometer ali na „vremenskega preroka“ — petlina na zvoniku ali na strehi?)

Pregovori, izreki in pametnice.

(Zapisal A. K. Sežun-ov.)

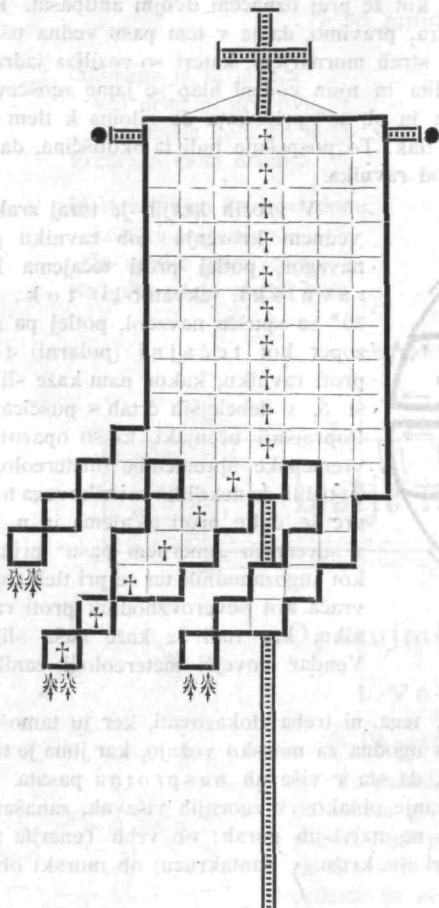
17. Bog še nikoli ni zamudil ničesar.
18. Pravo življenje potrebuje veliko dobrih naukov.
19. Ves svet naj temu navdušen častita, Komur ničesar vest ne očita.
20. Svetilka sveti drugim, sebi ne.

21. Kdo tega ne vé, da le na polna drevesa leti kamenje?
22. Krčmarju denar pokaži, Najbolj ga to razdraži.
23. Bogatin le nase misli, Najbolj mu denar je v čišli.
24. Denar, sveta vladar? Nikdar! Bog je bil in bo vsigdar.

(Dalje prih.)

Naloga.

(Priobčil Cid Em Nafr.)

Kaj vam pové s križici zaznamovana vrsta od zgoraj nizdolu, ako te-le zloge: ba, bar, bo, bor, ca, či, ček, da, dar, de, de, e, go, i, i, ja, kelj, kranj, li, li, lja, lja, lja, lo, lu, ma, mi, mon, mrav, ne, ol, par, ri, sa, sko, ta, te, van, ver, zor — zložite v besede ter jih napišete v vodoravne vrste bandera?

Besede naj značijo: 1. žuželko, 2. dan v tednu, 3. žensko ime, 4. štajersko mesto, 5. del živalske noge, 6. škodljivega hrošča, 7. otroško ime, 8. izraelskega kralja, 9. malo ladijo, 10. avstrijsko kronovino, 11. živinsko kladjo, 12. vojaško stanišče (v vojskinem času), 13. posodo, 14. trščico, 15. začetek jutra, 16. pijačo.

(Rešitev naloge in imena rešilcev v prih. listu.)

Rešitev rebusa v 3. številki:

Stori le, kar te pamet uči,
Pa se ne zmeni za druge ljudi.

Prav so rešili: Rihterski Just, Majaron Minka in Helca, gojenke v uršul. zavodu; Šestan Vekoslav, Bolé Leopold, gimnazijca; Hafner Miroslava, učenka; Pavlina Rusova, učitelj. kandid. v Ljubljani; Pirc Ciril in Stana; Zupanc Ernst, prvošolec, Merčun Ant., drugošolec; Lušin Ivanka, učenka I. r. mesč. šole; Zupančič Urška, učenka V. razr. uršul. šole v Ljubljani; Stegensek Anica, Tribnik Ljubica, Jandl Slavka, Ježovnik Zvonimira, učit. kandid. I. r. v Mariboru; Gregorc Fr., učenec IV. razr. v Novem mestu; Šlamberger Inka in Nuša, učenki Franc Jožefove šole v Ljutomeru; Marn Josip, Fišer Branko, gimnazijca, Prosenec Fanika, Prosenec Milica, učit. kand. v Ljubljani; Pirkovič Roza, učt. v Polh. gradu; Pihlar Josip, in Trezika, Kapun Rozalija, učenke IV. r. v Ljutomeru; Kaliger Leonora, Hedviga, Milica, Justina in Mimica, naduč. hčerke pri sv. Križu pri Kostanjevici; Zupančič Janko, učitelj v Kolovratu; Rakovec Al., učen. v Mariboru; Rant Matija, nadučit. na Dobravi pri Ljubljani; Rupreht Stanko, učen. III. r. Hubert Rupreht, Golob Josip, tretješolca, Tancig E., četrtošolec v Novem mestu; Medica Angela, Lavrič Slava, Kozol Mar., Zenovič Ema, gojenke čč. šol. sester v Mariboru; Karba Milka, Puconja Pavla, učenki IV. dekl. razr. Franc Jožefove šole v Ljutomeru; Zuntar M., Kronovšek Fr., Rojnik J., Sporn R., Dobnik A., Plaskan V., Orehovec A., Omladič B., Marout A., Travnar M., Kukenberg A., učenci II. r.; Rojnik Režika, Miklovžina Zefka, Muhovec Franica, Rojnik Mici, Rudl Pepca, Štakne Micička, Dobnik Mari, Lešnik Julka, Prislav Ivanica, Rojnik Marička, Cizej Polidka, Vašl Mar., učenke II. r. v Braslovčah; Praprotnik Nežka, Vovšek Marička, Fekner Rozika, Čulč Anica, Lizika in Franica, Drobine Micka, učenke III. razr. v Braslovčah; Goltmajer Fr., Oblak Val., Kalan Val., Jurca Jožef, Orehek V., Erjavec Ant., prvošolci, Šprajcar Peter, drugošol. v Kranju; Pavlin Ciril, učen. IV. r. na II. mestni šoli v Ljubljani; Rössner Amal., učenka III. r. in Rössner Viljem, pekovski učenec v Braslovčah; Klemenčič Janez, Jelenc Celestin, Dolencec Janez, Hacin Janez, drugošolci, Ribnikar Mih., prvošolec v Kranju; Brumen Mar., Ranter Ter., Kozina Adolfinca, učenke IV. razr. v Ljutomeru; Jarc Minka, Rojnik Lizika, Grah Micička, Vodlak Jozefa, Hribnik Anka, Omladič Jera, Kolšek Franja, Krašovec Ana, Turnšek Mica, Šketa Rezi, Čilinšek Rozika, učenke II. r. v Braslovčah; Adamič Mar., Zupančič Mici, Črne Minka, Klemenc Milka, učenke III. razr. mesč. šole v Ljubljani; Marinko Francišek, dijak v Novem mestu; Pavšič Alojzij, učenec V. r. v Idriji; Gartner Dragotina in Klemenec Mar., učenki III. r. v Planini; Goriak Vekoslava, Pečar Dragica in Kmecl Marica v zavodu čč. šol. sester v Mariboru; Koprinar Matej, Logar Radivoj, Čmok Gustav, Pirc Vekoslav, Štular Davorin, Otočan Franca, sedmošolci v Ljubljani; Kragl Viktor, dij. v Trzinu; Milavec Marija in Francica, učenki III. r. v Planini; Piere Emil, učenec IV. razr. na vadnici v Ljubljani; Hladnik Fr., učenec V. r. v Idriji; Druškovič Andrej, učenec IV. r. na vadnici v Ljubljani; Žizek Branko, dij. v Celju; Zore Rudolf, učenec IV. razr. na vadnici v Ljubljani; Trojnik Marija, učenka okolišćine šole v Radgoni; Baš Otokar, gimn. v Celju; Vitko Štefan, učenec v Podgorju pri Slov. Gradu; Turk Karla, Rupnik Ivanka, Likar Vincencija, cerkv. pevke v Idriji; Krašovec Bogumil, prvošolec v Celju; Gril Jože, učenec III. razr. v Št. Iju pri Gradcu; Potočnik Jozefa, Savinšek Zofija, Rosce Lojzika, Zgradišnik Rudolf in Fab Janez, učenci v Nov. Štifti pri Gor. Gradu; Šalberger Adolf, drugošolec v Kranju; Korošek Trezika, učenka v Zrečah; Novak Julija, učenke VII. r. v Senožečah; Petrovar Angela, Štekl Avg., Omulec Jelca, Gruzer Adelgunda in Vavpotič Trez., učen. III. r. 2. odd. v Ormožu; Porekar Ant., nadučit., Valentinčič Julijana, učit. in Majcen Jozefina, učenka na Humu pri Ormožu; Končina Dragotina, Rant Lavoslava, Sartory Hermina, gojenke Lichtenturnovega zavoda v Ljubljani; Petrovec Ciril, učenec v Čemšeniku.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje družstvo „Pripravniki dom“. — Urejuje Ant. Kržiš. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.